

Høgskulen
på Vestlandet

BACHELOROPPGAVE

Traumebevisst omsorg på
barnevernsinstitusjon

Trauma-informed care in child welfare
institutions

Kandidatnr. 281

Bachelor i sosialt arbeid
Fakultet for helse og sosialvitenskap
Institutt for velferd og deltaking
19. mai 2021

Antall ord: 7962

Jeg bekrefter at arbeidet er selvstendig utarbeidet, og at referanser/kildehenvisninger til alle kilder som er brukt i arbeidet er oppgitt, jf. Forskrift om studium og eksamen ved Høgskulen på Vestlandet, § 12-1.

**«Skade skjedd i relasjon helbredes i
relasjon.»**

Judit Herman

(Søviknes, 2016, s. 3)

Abstract

The purpose of this paper is to explore how social workers can apply trauma-informed care in environmental therapy with adolescents in child welfare institutions. The method chosen to explore this question is a literature review that seeks to gather literature on the subject. The paper mainly focuses on Howard Bath's model for trauma-informed care which is based on safety, connections and managing emotional impulses. Youth in child welfare institutions often have history with repeated traumatizing events, such as neglect, which can lead to developmental trauma. Developmental trauma can cause multiple adversities later in life and these adolescents often struggle with feeling unsafe and find it hard to enter new relationships. A lack of emotion regulation in their early childhood can also lead to difficulties regulating own impulses and reactions. Therefore, this study seeks to examine what is required of a social worker in the application of trauma-informed care and what youth consider important in the care of the social worker. Results show that the three pillars are strongly intertwined and interdependent in the application of trauma informed care in child welfare institutions. It has also become clear that it is equally important for social workers to constantly work on themselves through self-reflection, self-regulation and self-accept.

Innholdsfortegnelse

Abstract	3
1.0 Innledning	5
1.1 Bakgrunn for valg av tema	5
1.2 For forståelse	5
1.3 Formål med oppgaven og problemstilling	6
1.4 Sosialfaglig relevans	7
2.0 Teori	7
2.1 Traumebevisst omsorg	7
2.1.1 Pilaren trygghet.....	8
2.1.2 Pilaren relasjon	9
2.1.3 Pilaren affektregulering.....	9
2.2 Miljøterapi	10
2.3 Utviklingstraumer	10
3.0 Metode	11
3.1 Metodevalg – litteraturstudie.....	11
3.2 Litteratursøk	12
3.3 Inklusjon- og eksklusjonskriterier	12
3.4 Kildekritikk.....	13
4.0 Presentasjon av funn	15
4.1 Artikkel 1	16
4.2 Artikkel 2	16
4.3 Artikkel 3	17
4.4 Artikkel 4	18
5.0 Drøfting	19
5.1 Trygghet.....	20
5.2 Relasjon	22
5.3 Affektregulering.....	23
6.0 Avslutning	25
7.0 Litteraturliste	27
Vedlegg 1 – Skjema for kritisk vurdering av artikkel 1-4	1-15
Vedlegg 2 – Skjema for søkelogg	1-5

1.0 Innledning

I den innledende delen av oppgaven vil jeg gjøre rede for bakgrunn for valg av tema, min forforståelse, formål med oppgaven, presentere problemstillingen og til slutt gjøre rede for oppgavens sosialfaglige relevans.

1.1 Bakgrunn for valg av tema

I møte med barn og ungdom på barnevernsinstitusjon er det høy sannsynlighet for at de har blitt utsatt for vedvarende traumer, som blant annet omsorgssvikt (Hiller et al., 2021, s. 1). Nordanger og Braarud påpeker at barn som har blitt utsatt for slik vedvarende traume er overrepresentert i tjenester som barnevern og psykisk helsevern (Nordanger & Braarud, 2017, s. 90). I 2019 var det hele 54 592 barn med barneverntiltak i Norge (SSB, 2020). 8 prosent av barn som plasseres utenfor hjemmet blir plassert på barnevernsinstitusjon, og ved utgangen av 2019 utgjorde dette omtrent 1100 barn og unge (Bufdir, u.å.). Arbeid i barnevernsinstitusjon preges ofte av en forståelsesmåte som er relativt ny i Norge, kalt «traumebevisst omsorg» (TBO) (Thommessen & Neumann, 2019, s. 29). TBO i arbeid med barn handler om hvordan man kan forstå og støtte et traumatisert barn i forbindelse med de tre grunnpilarene tilnærmingen hviler på: trygghet, relasjon og affektregulering (Bath, 2008). I min oppgave ønsker jeg å undersøke hvordan traumebevisst omsorg kan anvendes i miljøterapeutisk arbeid med ungdom på barnevernsinstitusjon. I den sammenheng vil jeg se på hva som kreves av miljøterapeuten i anvendelsen av TBO, og hva ungdommene anser som viktig i omsorgen fra miljøterapeuten.

1.2 Forforståelse

Det er vanskelig å gå inn i skrivingen av en bacheloroppgave uten forutsetninger. Man har naturligvis med seg en forforståelse og noen tanker om temaet som kan prege oppgaven (Dalland, 2012, s. 117). Jeg vil derfor gjøre rede for min forforståelse knyttet til TBO og brukergruppen ungdom på barnevernsinstitusjon. Første gang jeg ble introdusert for begrepet «traumebevisst omsorg» var under mitt andre studieår på sosialt arbeid gjennom en artikkel vi hadde på pensum som tok opp TBO som en nyere forståelses- og tilnæringsmåte. Jeg fikk da øynene opp for temaet. I de siste årene har jeg fått økt interesse for brukergruppen gjennom offentlige snapchat-kontoer der ungdommer åpent deler snutter fra livet sitt på

barnevernsinstitusjon. Ved å få innsyn i deres private tanker opplevde jeg mer forståelse for deres situasjon og hvordan det kan oppleves å føle at ens behov ikke blir møtt, noe flere ga uttrykk for. Jeg ønsket også å finne ut mer om hva som kreves av en ansatt i møte med ungdom som har et liv med traumer bak seg. Jeg har forstått at det finnes mange behandlingsformer for mennesker som har opplevd traumer, men at det er en mangel på tilnærminger for de som arbeider og er i kontakt med ungdommen resten av døgnet (Bath, 2015, s. 5). Min tanke var at det kan ikke være en enkel oppgave for de ansatte, og jeg undret meg over hvilke behov ungdommene har og hvilke krav som stilles i omsorgsarbeidet på barnevernsinstitusjon.

1.3 Formål med oppgaven og problemstilling

Hensikten med denne oppgaven er å undersøke hva traumebevisst omsorg på barnevernsinstitusjon innebærer i praksis. Hva kreves av en sosialarbeider når han eller hun anvender traumebevisst omsorg, og hva er viktig for ungdommene som mottar omsorgen? Arbeidsoppgavene på en barnevernsinstitusjon vil i stor grad handle om miljøterapi, og traumebevisst omsorg vil stå sentralt i det miljøterapeutiske arbeidet (Hagen, 2016, s. 28-29). Jeg retter derfor min problemstilling mot rollen som miljøterapeut på en barnevernsinstitusjon for ungdommer og ønsker å se dette ut fra en traumebevisst forståelsesramme. Min problemstilling blir som følgende:

«Hvordan kan man anvende traumebevisst omsorg i miljøterapeutisk arbeid med ungdom på barnevernsinstitusjon?»

Ved bruk av ordet ungdom i denne oppgaven refererer jeg til aldersgruppen 13-20 år. Dette ble en naturlig avgrensning basert på aldersgruppene i mitt litteraturmateriale. Videre i oppgaven vil jeg gjøre rede for hva som ligger i begrepene «traumebevisst omsorg» og «miljøterapi». Traumebevisst omsorg vil jeg heretter referere til som «TBO». Bacheloroppgaven vil hovedsakelig rette seg mot ungdom med utviklingstraumer. Dette vil også bli definert i teoridelen av oppgaven.

Jeg har formulert noen analytiske spørsmål for å presisere nærmere hva jeg ønsker å undersøke i oppgaven og hva jeg ønsker å vektlegge i min besvarelse. Disse spørsmålene er:

1. Hva kreves av miljøterapeuten i anvendelsen av traumebevisst omsorg?
2. Hva opplever ungdommene som viktig i omsorgen fra miljøterapeuten?

1.4 Sosialfaglig relevans

Sosialarbeidere vil i de fleste arbeidsområder møte på mennesker som har opplevd en form for traume, og som gjerne sliter med ettervirkningene av dette. Det å ha kunnskap om traumer, hvordan det kan påvirke et menneske og hvordan man deretter kan arbeide traumebevisst, vil være relevant for enhver sosialarbeider. Tanken var at å skrive en bacheloroppgave om dette var en god mulighet til å utvikle egen kunnskap og forståelse om temaet. Kunnskapen vil kunne gi meg en bedre forståelse av effekten av traumer og hvordan det kan utspille seg i praksis. Det vil kunne legge til rette for et godt og grundig sosialfaglig arbeide med vekt på å se mennesket bak handlingene og reaksjonene. Man kan få økt forståelse for hvordan atferd kan være et smerteuttrykk, noe som også vil være relevant i andre settinger. Ved å legge vekt på det miljøterapeutiske arbeidet i TBO vil funnene mine særlig ha relevans for utøvelsen av TBO i praksis. Dette kan gjøre både meg og andre bedre forberedt til å selv kunne anvende TBO som en forståelsesramme i fremtiden. Jeg har en oppfatning av at funnene mine vil være relevant og anvendelig for flere områder i sosialfeltet ettersom de gjennomgående temaene i oppgaven er noe enhver sosialarbeider kan dra både teoretisk og praktisk nytte av.

2.0 Teori

I teoridelen av oppgaven vil jeg gjennomgå sentrale begreper og temaer for oppgaven, slik at de videre kapitlene blir mer forståelige. Jeg ønsker å introdusere leseren for temaer som er fremtredende i oppgaven og som jeg vil bygge videre på i drøftingen. Jeg vil redegjøre for begrepene: traumebevisst omsorg, miljøterapi og utviklingstraumer. I forbindelse med gjennomgangen av TBO som begrep vil jeg gå gjennom de tre grunnpilarene trygghet, relasjon og affektregulering.

2.1 Traumebevisst omsorg

Begrepet «traumebevisst omsorg» knyttes ofte til Howard Bath. Han er en sentral bidragsyter på traumefeltet og anses gjerne som traumeomsorgens far (Dønnestad, 2016). TBO retter seg mot å styrke de tre grunnpilarene: trygghet, relasjoner og

affektregulering eller følelsesregulering. Pilarene anses som kjernen i TBO og henger tett sammen med hverandre (Bath, 2008, s. 17). Med dette menes det blant annet at en ungdom ikke kan oppleve trygghet dersom det ikke finnes en god relasjon. På samme måte vil relasjonen legge grunnlag for følelsesregulering hos ungdommen (Bath, 2008, s. 19-20). En viktig del av kunnskapsbasen bak TBO er kunnskap om hvilke effekter traumatiserende hendelser kan ha på hjernen og konsekvensene av det (Hagen, 2016, s. 29). TBO inneholder hovedsakelig de samme elementene som man anser som viktig i vanlig, god omsorg (Hagen, 2016, s. 29). Det dreier seg om at omsorgspersonen skal skape trygghet i relasjonen og være sensitiv over barnets behov, møte disse og gi barnet ro. På denne måten kan omsorgsgiver hjelpe barnet i å regulere vanskelige følelser. Når slike hendelser gjentas over tid, vil barnet etter hvert lære å regulere seg selv, få en god opplevelse knyttet til den voksne og det vil utvikles tillit og en god relasjon. Traumatiserte barn og ungdom har gjerne ikke fått det som regnes som grunnleggende god omsorg i oppveksten, og kan derfor ha behov for TBO (Hagen, 2016, s. 29).

2.1.1 Pilaren trygghet

Trygghetspilaren handler om å ha et miljø der man kan oppleve ro, trygghet og ha mulighet til å delta i hverdagslige, utviklende oppgaver (Bath, 2015, s. 6). For å sikre fysisk trygghet er det viktig at barnet faktisk er i trygge omgivelser og føler det selv. Pilaren har likevel flere elementer ved seg, og derfor inngår også emosjonell og sosial trygghet i trygghetspilaren. Emosjonell trygghet kan oppleves gjennom aksept, empati og medfølelse. Sosial trygghet knyttes opp mot relasjoner mellom folk på egen alder og voksne rundt deg (Bath, 2015, s. 7). Bath nevner flere viktige egenskaper ved omsorgsgiveren som kan være til hjelp for å skape et trygt miljø for barnet, for eksempel forutsigbarhet, pålitelighet, tilgjengelighet, ærlighet og åpenhet. Traumatiserte barn kan ofte utvise oppførsler som kan føre til kontrollerende og straffende reaksjoner fra omsorgsgiver. Dette kan forsterke barnets følelse av utrygghet. Slik oppførsel er ofte et uttrykk for smerte, men utspiller seg gjennom atferd som kan oppleves utfordrende for omsorgsgiver (Bath, 2008, s. 19).

2.1.2 Pilaren relasjon

Trygghetspilaren henger sterkt sammen med relasjonspilaren og det er således nødvendig med gode relasjoner for at et barn skal føle seg trygg (Bath, 2015, s. 6-7). Relasjoner ses på som nødvendig for å heles og skape vekst (Bath, 2015, s. 6-7). Mange traumatiserte barn har ikke fått muligheten til å utvikle trygge og gode relasjoner i oppveksten, noe som kan gi vansker med videre relasjonsbygging. Det blir da viktig å hjelpe barnet i å ikke styres av tidligere vonde relasjoner, men lære seg å inngå nye og trygge relasjoner med omsorgsfulle voksne og barn på egen alder (Bath, 2015, s. 7). Barn har gjerne vonde erfaringer der de voksne ikke har vært de trygge menneskene de skulle ha vært. Hjernen til de traumatiserte barna har da negative assosiasjoner til voksne, noe som kan gi skepsis og unngåelse i det å inngå nye relasjoner. Barnet trenger hjelp til å restrukturere disse assosiasjonene slik at det kan oppleve positive assosiasjoner til voksne (Bath, 2008, s. 20)

2.1.3 Pilaren affektregulering

Pilaren affektregulering dreier seg om håndtering og regulering av følelser og impulser. Bath vektlegger hvordan utviklingstraumer kan gjøre dette vanskelig for barn og ungdom (Bath, 2008, s. 20). Som et resultat av at de voksne i barnets liv ikke har klart å regulere egen eller barnets affekt, har barna gjerne ikke lært seg metoder for å roe seg selv ned i løpet av oppveksten. Dette fører til et behov for en voksen som kan «samregulere» med dem for å roe ned vanskelige følelser (Thommessen & Neumann, 2019, s. 30). Samregulering handler om at en voksen støtter barnet når følelsene blir for kraftige og u håndterbare. Dette må skje på en måte som er relevant for situasjonen og som er emosjonelt tilpasset (Thommessen & Neumann, 2019, s. 30). Et eksempel kan være dersom omsorgspersonen trøster barnet som har vondt og gråter. Dette vil være en form for følelsesregulering (Hagen, 2016, s. 29). De som arbeider med traumatiserte barn må støtte barnet i læring av nye og mer effektive metoder for følelsesregulering. Det å lytte aktivt kan være en sentral del av følelsesreguleringen (Bath, 2008, s. 20). Det er viktig at den voksne ikke speiler ungdommens emosjoner, men forsøker å se hva ungdommens atferd kan være et uttrykk for og hjelpe dem med å regulere de vanskelige følelsene (Bath, 2015, s. 10).

2.2 Miljøterapi

Det kan være vanskelig å sette ord på og å definere hva miljøterapi faktisk er. Man kan se på miljøterapi som en form for relasjonsbehandling der hovedfokuset er å ta i bruk relasjoner til å hele skader skjedd i relasjon (Skårderud & Sommerfeldt, 2013, s. 29). Miljøterapi er en fagideologisk tenkemåte og benyttes ofte i ulike institusjoner. Man kan dele opp miljøterapien i to deler. Miljødelen handler om å tilrettelegge for en organisert og planlagt hverdag for brukerne, mens terapidelen skal rettes mot utvikling og endring (Skårderud & Sommerfeldt, 2013, s. 30). Det finnes enkelte forutsetninger for at det terapeutiske arbeidet kan regnes som en form for miljøterapi. Det miljøterapeutiske arbeidet må være planlagt på forhånd og kunne begrunnes faglig. Det vil si at man må kunne skildre hensikten med arbeidet og gjerne begrunne det gjennom teori. Miljøterapien må også bygge på samhandling og samspill i omgivelsene, noe henger sammen med relasjonens betydning. Det miljøterapeutiske arbeidet skal kunne bidra til en form for vekst på fysisk, psykisk, sosialt og åndelig plan. I tillegg burde arbeidet baseres på prinsipper om omsorg, anerkjennelse og respekt for menneskers integritet og egenverd (Lillevik & Øien, 2015, s. 60).

2.3 Utviklingstraumer

Traume kommer fra det greske ordet «trauma» og betyr sårskade (Malt, 2020). Begrepet blir imidlertid brukt på ulike måter og knyttes ofte til alvorlige hendelser som vold, overgrep eller ulykker. Likevel er det ikke alle som opplever posttraumatiske ettervirkninger av slike hendelser (Blindheim, 2012). Det er vanlig å skille mellom type 1-traume og type 2-traume. Type 1-traume dreier seg om enkelthendelser som oppleves traumatiske. Dette kan for eksempel være å bli utsatt for en voldtekt, en ulykke eller å oppleve et brått dødsfall. Type 2-traume handler om flere traumatiske hendelser over tid. Det kan for eksempel være gjentakende seksuelle overgrep, å være vitne til repeterende vold i hjemmet eller å bli utsatt for mobbing (Dyregrov, 2010, s. 14-15). Slike type 2-traumer kalles også gjerne for komplekse traumer eller utviklingstraumer. Hva som oppleves traumatisk for et barn vil variere og avhenger blant annet av konteksten det skjer i og hvorvidt barnet opplever hendelsen med andre trygge forhold rundt seg, som for eksempel foreldre som klarer å beholde roen. Dersom situasjonen er preget av at barnet er alene med uroen eller at foreldrene deler samme uro, kan hendelsen være traumatisk for barnet (Dyregrov, 2010, s. 14). Nordanger og Braarud påpeker at utviklingstraumer handler om at barnet blir utsatt

for traumatiske opplevelser samtidig som omsorgen er sviktende, og på denne måten blir det en form for dobbel belastning (Nordanger & Braarud, 2017, s. 24).

Utviklingstraumer ses på som et resultat av kronisk traumatisk stress og sviktende reguleringsstøtte fra omsorgspersonene. Dette fører til at hjernens alarmsystem sensitiveres, mens hjernens reguleringsystem blir underutviklet. Dette kan ha konsekvenser som at alarmsystemet lett aktiveres og barnet vil slite med å regulere følelser og impulser (Nordanger & Braarud, 2017, s. 92).

3.0 Metode

I dette kapittelet vil jeg gjøre rede for mitt metodevalg og begrunne dette. Dalland (2017) ser på metode som: «det å følge en viss vei mot et mål» (s. 54). Metoden fungerer som et redskap som kan veilede oss i hvordan man skal gå frem for å skaffe kunnskapen man søker (Dalland, 2017, s. 52). Jeg skal også gjennomgå min fremgangsmåte med tanke på litteratursøk, inklusjons- og eksklusjonskriterier og kildekritikk.

3.1 Metodevalg – litteraturstudie

Jeg ønsker å besvare problemstillingen ved hjelp av litteraturstudie som metode. Ved bruk av denne metoden tar man for seg eksisterende litteratur for å besvare et forskningsspørsmål, altså en problemstilling som man ønsker å få svar på. Man utfører et søk etter relevant litteratur og analyserer dette systematisk for å få et grunnlag til å drøfte problemstillingen (Aveyard, 2014, s. 2). Valget av metode begrunner jeg ut fra eksisterende kunnskap om TBO som vil være nyttig i min besvarelse. Jeg vil også begrunne valget ut fra viktigheten av litteraturstudier i seg selv. Litteraturstudier er nyttige ved at de oppsummerer en større mengde litteratur om et spesifikt felt, noe som gjør det mulig å holde seg oppdatert på temaet uten å ha lest all tilgjengelig litteratur (Aveyard, 2014, s. 4). Jeg anerkjenner at dersom min problemstilling hadde dreid seg om effekten av TBO eller erfaringer med TBO på barnevernsinstitusjon ville nok ikke litteraturstudie vært en egnet metode ettersom det er mer begrenset litteratur på det området (Hiller et al., 2021, s. 7). I og med at min problemstilling retter seg mot hvordan TBO kan anvendes i praksis anser jeg den eksisterende litteraturen på feltet som nyttig for å besvare spørsmålet mitt. Ved å bruke denne metoden får jeg samlet informasjon om en relativt ny tilnærming innen

sosialfaglig arbeid, og kan derfor skape et mer overordnet og helhetlig bilde av TBO og hvordan det kan anvendes i praksis med ungdom på barnevernsinstitusjon.

3.2 Litteratursøk

I søket etter relevant litteratur knyttet til min problemstilling har jeg søkt i flere ulike databaser. Mine funn fant jeg i Google Scholar, Academic Search Elite og Norart, men jeg har også søkt i andre databaser som blant annet Oria og Idunn uten hell. For å ikke låse meg til kun norsk forskning har jeg bevisst valgt å søke både på norsk og engelsk, noe som har gitt meg et bredere utvalg datamateriale. Jeg har hovedsakelig benyttet søkeordene «traumebevisst omsorg» eller «trauma-informed care» som er den engelske betegnelsen på tilnærmingen. Jeg har også valgt å kombinere dette med søkeord som «barnevern», «care» og «residential care». Dette er søkeord jeg har valgt for å sikre artikler fra en institusjonssammenheng. Jeg har gjort forsøk på å inkludere «environmental therapy», «milieu thereapy» og «miljøterapi» for å få inn et miljøterapeutisk perspektiv, men har ikke lyktes med å finne forskning med miljøterapi som utgangspunkt. Arbeidet i en barnevernsinstitusjon er likevel preget av miljøterapi (Hagen, 2016, s. 28-29). Derfor anser jeg forskning knyttet til barnevernsinstitusjoner som noe som kan dras inn i diskusjoner om miljøterapeutisk arbeid med TBO. En mer detaljert oversikt over søkeord og søkeprosess legges ved som vedlegg.

3.3 Inklusjon- og eksklusjonskriterier

For å sikre oppdatert kunnskap om TBO har jeg hovedsakelig sett etter artikler fra de siste ti årene. Noen av mine inklusjonskriterier var at artiklene kunne ha fokus på bruk av TBO på barnevernsinstitusjon, den ansattes rolle i arbeidet eller ungdommenes perspektiv. Ved å være åpen for artikler som tar for seg ulike perspektiv, vil jeg kunne få et mer helhetlig grunnlag for drøfting av problemstillingen. Mine inklusjonskriterier for forskningsartikler, var at de skulle være publisert i et fagfellevurdert tidsskrift. Jeg har også vært på jakt etter fortrinnsvis kvalitativ forskning. Mine inklusjonskriterier for fagartikler var at de må være rettet mot TBO i praksis og at de må være publisert av en anerkjent forfatter eller organisasjon med god kunnskap om emnet. Jeg har vært åpen for artikler rettet mot både barn og ungdom og artikler som tar for seg flere settinger i samme artikkel så lenge en av de

er på barnevernsinstitusjon. Som eksklusjonskriterier har jeg valgt å se bort fra artikler som retter seg mot en annen brukergruppe enn barn og ungdom og artikler som ikke dreier seg om arbeid på barnevernsinstitusjon.

3.4 Kildekritikk

Kildekritikk går ut på å vurdere kildene man benytter seg av, og brukes for å avgjøre om en kilde kan regnes som pålitelig og sann. Man er nødt til å vurdere om kilden man bruker er troverdig og hvor relevant den er for problemstillingen (Dalland, 2017, s. 152-153). Relevans og gyldighet er viktig å utforske ved vurdering av en kilde. For å sikre relevant litteratur har jeg satt som krav at kilden belyser en vesentlig del av problemstillingen min. For å vurdere kildens gyldighet har jeg sett på hvilken type tekst det er, hvem forfatteren er, hvem teksten er rettet mot, hensikten med teksten og når den er skrevet (Dalland, 2012, s. 74). Jeg har gjennomgått alle mine kilder med et kritisk blikk og har kun brukt litteratur jeg anser som pålitelig og av høy relevans for min problemstilling.

Jeg setter forskning høyest i mitt litteraturhierarki og har hovedsakelig tatt utgangspunkt i kvalitative forskningsartikler fra fagfellevurderte tidsskrift. Disse anser jeg som mest pålitelige og relevante for å besvare min problemstilling. At et tidsskrift er fagfellevurdert vil si at det er kvalitetssikret gjennom en anonym kritisk vurdering av flere eksperter på området (Svartdal, 2021). Jeg har sett verdien av kvalitative studier, ettersom de retter seg mot meninger og opplevelser. De går ofte mer i dybden og benyttes dersom forskningstemaet er noe som ikke kan måles eller tallfestes (Dalland, 2012, s. 112). Jeg har supplert mine forskningsartikler med en fagartikkel av relevans for problemstillingen. Denne kombinasjonen anså jeg som nødvendig for å sikre en grundig besvarelse på problemstillingen min ettersom det generelt sett er begrenset forskningsmateriale om temaet. Det finnes likevel mye god faglitteratur og jeg ønsket derfor å inkludere en fagartikkel. Dette gjør min besvarelse mer fullstendig ved at fagartikkelen belyser områder som ikke kommer tydelig frem i forskningsmaterialet. Jeg anerkjenner at den ikke har like høy pålitelighet som en forskningsartikkel ettersom den oppsummerer en sakkyndig sin mening og oppfatning om et tema, samt at den ikke inneholder like detaljerte beskrivelser for hvordan man har undersøkt problemstillingen slik en forskningsartikkel har (Lerdal, 2012). Jeg plasserer den derfor lavere i mitt litteraturhierarki. Ved kritisk vurdering av

mine forskningsartikler har jeg tatt utgangspunkt i Helsebibliotekets sjekklister for kritisk vurdering av kvalitative studier. Sjekklisene skal sikre kritisk vurdering ved å gjennomgå studiens pålitelighet og relevans (Helsebiblioteket, 2016). Ved kritisk vurdering av fagartikkelen har jeg anvendt Aveyards seks spørsmål for kritisk tenkning (Aveyard, 2014, s. 108). Utfylte sjekklister for kritisk vurdering er lagt ved som vedlegg.

Den første artikkelen jeg har valgt er en kvalitativ studie publisert i det fagfellevurderte tidsskriftet *Nordic Social Work Research*, med navn «How do staff in residential care transform trauma-informed principles into practice? A qualitative study from a Norwegian child welfare context». To av forfatterne, Steinkopf og Nordanger er fagfolk med bred kunnskap på traumefeltet. Steinkopf er fagleder for Ressurssenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging Sør, også kalt RVTS Sør (RVTS Sør, u.å. a.) Nordanger er psykologspesialist og arbeider på RVTS Vest (RVTS Vest, 2020). Deres arbeidstilknytning gir meg økt tillit til artikkelen ettersom RVTS er en troverdig kilde med mye kunnskap om traumer. Formålet med studien var å undersøke hvordan prinsipper om traumebevisst praksis basert på Baths tre pilarer ble omgjort til praksis på en barnevernsinstitusjon. Dette er svært aktuelt for min problemstilling. I tillegg er det en fersk studie fra 2020, som dermed gir oppdatert kunnskap om hvordan traumeinformerte prinsipper faktisk integreres i praksisfeltet. Metoden i studien er dybdeintervjuer og jeg anser det som en passende metode ut fra forskningsspørsmålet.

Den andre artikkelen heter «Prerequisites for maintaining emotion self-regulation in social work with traumatized adolescents: A Qualitative Study among Social Workers in a Norwegian Residential Care Unit». Denne studien er en del av det større forskningsprosjektet jeg har skrevet om i avsnittet over. Mye av den kritiske vurderingen i denne artikkelen vil derfor være lik vurderingen i forrige avsnitt. Dette er også en kvalitativ studie som bygger på dybdeintervjuer med ansatte på en barnevernsinstitusjon. Grunnen til at jeg har valgt å inkludere denne studien er at den går mer i dybden på konseptet om selvregulering og følelsesregulering, som er en vesentlig del av TBO. Den retter seg også mot de ansatte på barnevernsinstitusjonen, noe som gir meg mulighet til å belyse det første analytiske spørsmålet mitt.

Neste artikkel er en forskningsartikkel fra 2018 skrevet av Moore, Death, Tilbury og Roche, som heter «Sticking with us through it all: The importance of trustworthy relationships for children and young people in residential care». Denne er publisert i det fagfelleverderte tidsskriftet *Children and Youth Services Review*. Jeg har valgt artikkelen ettersom den tar opp viktigheten av relasjoner og trygghet i barnevernsinstitusjoner, noe som er tett knyttet opp mot TBO og min problemstilling. Studien er fra Australia, noe jeg ser på som en styrke ettersom det er få kulturelle og demografiske forskjeller mellom Norge og Australia. Denne har likevel noen svakheter. Den tar utgangspunkt i både barn og ungdom i aldersgruppen 10-20 år og det er en skjevfordeling mellom kjønn (18 gutter og 9 jenter). Artikkelen dreier seg hovedsakelig om hvordan man kan unngå at barn og ungdom opplever misbruk og annen form for skade i løpet av tiden på barnevernsinstitusjon. Selv om dette ikke retter seg direkte mot min problemstilling, legger artikkelen mye vekt på relasjoner og trygghet. Dette er viktige aspekt ved min problemstilling og ved TBO, derfor anser jeg den som relevant.

Den siste artikkelen jeg har valgt er en fagartikkel av Jørgensen og Steinkopf, kalt «Traumebevisst omsorg, teori og praksis». Tidsskriftet den er publisert i er ikke fagfelleverdert, noe jeg anser som en svakhet med artikkelen. Jeg anerkjenner at en fagartikkel ikke stiller like sterkt som forskningsmateriale, men har likevel valgt å inkludere den. Forfatterne og deres bakgrunn er med på å gjøre artikkelen troverdig og relevant. Jørgensen og Steinkopf er anerkjente forfattere og skriver på vegne av RVTS, noe som gjør meg trygg på at den er pålitelig. Jørgensen er utdannet klinisk barnevernspedagog og har mange års erfaring fra arbeid med ungdom i barnevernet (RVTS Sør, u.å.b). Steinkopf er introdusert i tidligere avsnitt. Google Scholar viser at artikkelen er sitert 40 ganger, noe som er med å øke tilliten. Artikkelen har som hensikt å gi redskaper til mennesker som arbeider med traumatisert barn og ungdom, noe som er særlig relevant for min oppgave.

4.0 Presentasjon av funn

I denne delen av oppgaven vil jeg gi et kort sammendrag av artiklene og en presentasjon av funnene fra hver artikkel jeg har valgt for å besvare min problemstilling.

4.1 Artikkel 1

How do staff in residential care transform Trauma-Informed principles into practice? A qualitative study from a Norwegian child welfare context

Dette er en forskningsartikkel av Steinkopf, Nordanger, Stige og Milde (Steinkopf et al., 2020a). Studien ble gjennomført på en barnevernsinstitusjon for ungdom i alderen 13-18 år i Sør-Norge. Det ble gjennomført et kompetansebyggende program om traumebevisst praksis, også kalt «trauma-informed practice» (TIP). Deltakerne besto av 19 ansatte der 12 var kvinner og 7 var menn. Datainnsamlingen foregikk gjennom individuelle semi-strukturerte dybdeintervjuer. Formålet med studien var å undersøke hvordan TIP-prinsipper basert på Baths tre pilarer ble omgjort til praksis på barnevernsinstitusjonen.

Et funn av betydning var informantenes fokus på selvrefleksjon som en forutsetning for å kunne respondere ordentlig på ungdommenes psykologiske behov.

Informantene understreket viktigheten av å være bevisst på egne følelser og å se dem som verktøy for å kunne forstå ungdommenes indre verden. Dette innebærer å være klar over egne sårbarheter og reaksjoner. Autentisitet ble vektlagt som en måte å legge grunnlag for trygghet og tillit i relasjonen. Det innebærer å fremstå ekte, genuin og å vise positive og negative følelser overfor ungdommen. Når det gjelder samregulering ble det lagt vekt på evnen til å forholde seg rolig som en forutsetning for å oppnå tillit og trygghet. En del av informantene tok også i bruk mentaliseringsteknikker som gikk ut på å oppmuntre ungdommen til å få mer innsikt i egne følelser. Tilgjengelighet var også et tema som dukket opp. En informant nevnte hvordan ungdommer gjerne ber deg gå bort og ikke komme nærmere. Her påpekte informanten at da går man selvsagt ikke nærmere, men man går heller ikke derfra nødvendigvis. Dette ble sett på som en måte å fremstå tilgjengelig på. Et annet funn i artikkelen var hvordan grenser må settes på en måte som gjør at ungdommen forstår at de settes fordi de ansatte bryr seg om dem.

4.2 Artikkel 2

Prerequisites for Maintaining Emotion Self-regulation in Social Work with Traumatized Adolescents: A Qualitative Study among Social Workers in A Norwegian Residential Care Unit

Denne forskningsartikkelen er skrevet av Steinkopf, Nordanger, Halvorsen, Stige og Milde (Steinkopf et al., 2020b). Studien er en del av den større forskningsstudien jeg beskrev i avsnittet over. I denne studien ble det gjennomført 19 individuelle, semistrukturerte dybdeintervjuer med ansatte på barnevernsinstitusjonen. Fokuset i intervjuene lå hovedsakelig på hvordan de ansatte oppfattet ungdommenes behov, hvordan ungdommene kan oppleve positiv endring, hvordan de forstår TBO i praksis og hvilke kvalifikasjoner det fører med seg. Informantene nevner noen forutsetninger for holde seg følelsesregulert.

Den første forutsetningen som de fleste trakk frem var kritisk selvrefleksjon. Dette ble sett på som en forutsetning for å være følelsesregulert i møte med utfordrende oppførsel og sterke følelser hos ungdommene. De la vekt på evnen til å være stabil og regulert i utfordrende hendelser, noe som krever at en kjenner seg selv godt. Enkelte informanter snakket også om selvrefleksjon i forbindelse med at man hele tiden må observere seg selv, sine sårbarheter og forsøke å forstå hva som ligger bak egne reaksjonsmønstre. Et annet funn var forutsetningen om selvaksept for å holde seg følelsesregulert. Dette henger tett sammen med kritisk selvrefleksjon, men kan også ses på som et utfall av det å være kritisk reflekterende. Informantene beskrev hvordan de begynte å akseptere sine egne svakheter og sårbarheter etter hvert som de ble bevisst på dem og begynte å anerkjenne dem. For noen var selvaksept med på å gjøre en selvregulert ved at man anerkjente egne sårbarheter, noe som gjorde det enklere å avdempe og vise empati overfor ungdommens egen smerte og sårbarhet. Et regulerende arbeidsmiljø var vesentlig for de ansattes evne til selvregulering. Her fremhevet de viktigheten av støtte i arbeidsmiljøet gjennom muligheten til å snakke om sine sårbarheter og andre vanskelige temaer med kollegaer. Det å ha nok personale på jobb ble også et tema for hvordan man kan forholde seg regulert. En deltaker nevnte hvordan mangel på personale kunne føre til mer uro på jobben og at situasjoner eskalerer og blir verre enn de kunne ha blitt med flere ansatte på jobb.

4.3 Artikkel 3

Sticking with us through it all: The importance of trustworthy relationships for children and young people in residential care

Dette er en kvalitativ forskningsartikkel av Moore, McArthur, Death, Tilbury og Roche (Moore et al., 2018). Forskningen foregikk i Australia og bygger på intervjuer med 27 barn og ungdom i alderen 10-20 år. 18 av deltakerne var gutter, mens 9 av de var jenter. Mange av barna på institusjonen hadde tidligere erfaring med misbruk, omsorgssvikt eller annen form for skade tidlig i livet. Den bygger på en større studie angående barns trygghet på ulike institusjoner, men denne handler hovedsakelig om hva barn og ungdom på barnevernsinstitusjon trenger for å føle seg trygge og hvilke karakteristikk de mente de ansatte burde ha for å sikre trygghet.

Et vesentlig funn var at en del av deltakerne opplevde at flere ansatte ikke hadde de nødvendige ferdighetene som ga dem følelsen av at de kunne stole på dem. Det ble påpekt hvordan det å føle seg trygg i stor grad var avhengig av relasjonen til de voksne på institusjonen. Dersom den voksne tok seg god tid til å bygge en relasjon med ungdommen ved å tilbringe tid og sosialisere seg med dem, ville ungdommene føle seg tryggere og mer beskyttet. Initiativtaking og det å ikke gi opp ble sett på som viktig og i den sammenheng ble det vektlagt hvordan relasjonsbygging er noe som tar tid. Som ansatt må man derfor fortsette å prøve, til tross for mislykkede forsøk og avvisning fra ungdommen. Oppsummert var det å ha en voksen man hadde en god relasjon med, som er til å stole på og som klarer å tåle avvisninger i forsøk på relasjonsbygging, vesentlig for å føle seg trygg. Deltakerne ønsket arbeidere som tok seg tid til å henge med ungdommene i avslappede settinger. Det ble likevel trukket frem et ønske om at de ansatte forholdt seg profesjonelle, noe som gjør det nødvendig med visse grensesettinger. Det ble også sett på som viktig for ungdommens opplevelse av trygghet å få kunne si sin mening. Informantene uttrykte likevel en skepsis i å inngå nye relasjoner med ansatte grunnet usikkerhet over voksnes væremåte og hvorvidt de ble værende i jobben.

4.4 Artikkel 4

Traumebevisst omsorg, teori og praksis

Dette er en fagartikkel av Jørgensen og Steinkopf, som har som formål å presentere hovedprinsippene bak TBO og hvordan det kan fungere i praksis (Jørgensen & Steinkopf, 2013). Den tar utgangspunkt i de tre grunnpilarene trygghet, relasjon og følelsesregulering, men anvender også en metafor for å forklare hvordan pilarene kan fungere som en forståelsesramme. Traumebevisst omsorg som en

forståelsesmåte kaller de for «huset», mens metodene som springer ut fra forståelsesrammen kalles for «interiøret». De forklarer hvordan man først må bygge opp «huset» rundt barna, deretter fokusere på «interiøret», altså metodene. De vektlegger likevel hvordan TBO ikke er særlig metodefokusert, men har mer fokus på holdning og forståelse.

Slik som Bath, fokuserer forfatterne på de tre grunnpilarene. De fremhever trygghetspilaren som den viktigste å fokusere på og viser til sammenhengen mellom trygghet og relasjon. De påpeker hvordan traumatiserte barn ofte kan ha tidligere vonde erfaringer med voksne i livet sitt, noe som kan gjøre det vanskelig for dem å innlede nye relasjoner med andre voksne. I arbeid med trygghetspilaren vektlegges det hvordan man må møte barnets atferd på en måte som ikke er straffende eller kontrollerende, men på en måte som søker etter å forstå smerten bak atferden (Anglin, 2002). Forfatterne går også inn på følelsesregulering og viktigheten av samregulering. De ser på samregulering som vesentlig for å fange barnets følelser som er gjemt bak ulike atferdsuttrykk.

Deler av artikkelen rettes mot omsorgsgiverne og de som skal arbeide med traumatiserte barn. De tar her opp hvordan de voksne må kunne ta til seg ny kunnskap og arbeide for å kunne anvende det i praksis. I tillegg er det vesentlig at de klarer å være regulert selv, ettersom samregulering er noe som krever at man selv er følelsesregulert. Dette viser hvordan TBO til en viss grad har et todelt fokus som retter seg både mot den voksne og mot barnet i relasjonen. Det handler ikke kun om å se bak barnets atferdsuttrykk, men også om å klare å være kritisk til seg selv og være åpen for å bli korrigert (Jørgensen & Steinkopf, 2013, s. 14).

5.0 Drøfting

I denne delen av oppgaven vil jeg drøfte problemstillingen «Hvordan kan man anvende traumebevisst omsorg i miljøterapeutisk arbeid med ungdom på barnevernsinstitusjon?». I den sammenheng tar jeg utgangspunkt i mine analytiske spørsmål og ser derfor på hva som kreves av miljøterapeuten og hva ungdommene opplever som viktig i omsorgen fra miljøterapeuten. Drøftingen vil bygge på hovedfunnene i den valgte litteraturen og vil ses i lys av teorien. De tre

grunnpilarene: trygghet, relasjon og affektregulering vil stå sentralt. Mine funn viser en tydelig sammenheng mellom de tre pilarene i anvendelsen av TBO, og slik Jørgensen & Steinkopf fremhever vil det være viktig å starte med å bygge opp «huset» rundt barna, som vil si de tre grunnpilarene, før man fokuserer på «interiøret», altså metodene (Jørgensen & Steinkopf, 2013, s. 12). Jeg vil nå drøfte hvordan disse grunnpilarene rent praktisk kan anvendes og arbeides med i det miljøterapeutiske arbeidet på barnevernsinstitusjon.

5.1 Trygghet

Arbeid med trygghet er en fundamental del av TBO. Jørgensen & Steinkopf fremhever trygghetspilaren som det viktigste grunnlaget for arbeidet. Ungdommens trygghetsopplevelse står i sentrum og de vektlegger særlig hvordan barnets utfordrende atferd må møtes på måter som ikke har hensikt å straffe eller kontrollere, men som søker å forstå hvilken smerte atferden kan være uttrykk for (Anglin, 2002). For å anvende TBO i arbeid med utviklingstraumatisert ungdom vil det være nødvendig å sikre trygghet som et grunnlag for det videre traumebevisste arbeidet. Opplevd trygghet gir mulighet for endringer på andre områder og de tre pilarene er således avhengige av hverandre. Bath vektlegger egenskapene pålitelighet, tilgjengelighet, ærlighet og åpenhet som nødvendige kvaliteter hos ansatte for å sikre trygghet. Jeg vil nå gå mer i dybden på hva disse egenskapene kan innebære og hvordan disse kan knyttes opp mot anvendelsen av TBO.

Et vesentlig funn i Steinkopf et al (2020a) sin artikkel som stemmer overens med Bath sin vektlegging av åpenhet og ærlighet i arbeidet, var hvordan informantene fokuserte på autentisitet for å legge til rette for trygghet og tillit. Med autentisitet handlet det særlig om å være åpen og genuin (Steinkopf et al., 2020a, s. 7). Hvordan kan man imidlertid fremstå som åpen og genuin overfor ungdommen? Det å vise følelser vil naturligvis være en vesentlig del av det. Dersom man er åpen og ærlig med ungdommene om egne følelser og ikke er redd for å vise kjærlighet og omsorg, vil det kunne ha positive virkninger på ungdommens trygghetsopplevelse og videre på relasjonen mellom miljøterapeuten og ungdommen. Kan dette likevel slå feil ved at for mye åpenhet og fremvisning av egne følelser kan gjøre grensen mellom det profesjonelle og det private uklare? I Moore et al. sin studie kom det frem hvordan ungdommene verdsatt ansatte som tilbrakte tid med dem i avslappede settinger, men

påpekte likevel viktigheten av at de ansatte forholdt seg profesjonelle gjennom grenser og grensesetting (2018, s. 72). Det kan tyde på at for å sikre ungdommene trygghet gjennom autentisitet må man også finne en balanse mellom å være profesjonell og privat. I møte med ungdommen må man være omsorgsfull, åpen, genuin og la ungdommen få si sin mening, men man må også beholde en viss profesjonalitet gjennom grensesetting. I anvendelsen av TBOs trygghetspilar for å sikre emosjonell trygghet vil det med andre ord være viktig å beholde en form for profesjonalitet i arbeidet, samtidig som man viser omsorg og kjærlighet.

Det å ha tilgjengelig personale vektlegges av Bath (2008) og var noe både ansatte og ungdommer fremhevet som viktig når det gjaldt trygghet (Moore et al., 2018; Steinkopf et al., 2020a). Tilgjengelighet kan handle om å ha pålitelige voksne rundt seg som er der for dem når det trengs. Man kan for eksempel være tilgjengelig for ungdommen ved å gi beskjed om at de kan si ifra til deg dersom de blir urolig i løpet av natten og trenger noen som kan være der. På denne måten presser man seg ikke på, men sørger for at de vet at du er der for dem. I rollen som miljøterapeut er tilgjengelighet av stor betydning. Larsen (2018) påpeker at: «Miljøterapeuten skal hele tiden være potensielt tilgjengelig i rollen, slik gode nok foreldre er det.» (Larsen, 2018, s. 93). Det kan tenkes at det å ha tilgjengelig personale ikke kun trenger å handle om tilstedeværelse i seg selv, men også om å ha nok ansatte på jobb. En informant påpekte nemlig hvordan mangel på personale kunne føre til at situasjoner eskalerer mer enn de ellers ville gjort med flere på jobb (Steinkopf et al., 2020b, s. 9). Dette viser hvordan de strukturelle faktorene også kan virke inn på anvendelsen av TBO. Mangel på ansatte kan føre til at forutsetningene for å anvende TBO på en gjennomført måte ikke er til stede, noe som kan ha konsekvenser for tryggheten og gi en form for ustabilitet i arbeidet både for ungdommen og miljøterapeuten. Jeg har inntrykk av at man lett kan ta de strukturelle faktorene for gitt, og at de derfor ikke blir tillagt like mye vekt i TBO. Man ser likevel at det er nødvendig at det strukturelle er i orden for å sikre at TBO skal være anvendelig og gjennomførbart. Jeg anser det derfor som nødvendig at tilgjengelig personale, både i form av tilstedeværelse og nok ansatte på jobb, er sentralt for å kunne bygge videre på trygghetsarbeidet i TBO.

5.2 Relasjon

Arbeidet med relasjoner er en viktig del av TBO og utviklingen av en relasjon er sterkt avhengig av trygghet. På samme måte vil relasjonen legge grunnlaget for følelsesregulering (Bath, 2008, s. 19-20). Relasjoner står også sentralt i det miljøterapeutiske arbeidet ettersom miljøterapi i stor grad handler om å anvende relasjoner som en måte å hele skader skjedd i relasjon (Skårderud & Sommerfeldt, 2013, s. 29). Jørgensen & Steinkopf trekker frem hvordan ungdommenes tidligere negative assosiasjoner til voksne kan gi skepsis og mistenksomhet i nye relasjoner (Jørgensen & Steinkopf, 2013, s. 29). Dette er nyttig kunnskap i anvendelsen av TBO. Bevissthet om hvordan tidligere erfaringer setter spor og preger fremtidig samhandling vil være vesentlig og kan påvirke hvordan man møter ungdommen. Som miljøterapeut vil det være viktig å møte den utviklingstraumatiserte ungdommen på en forståelsesfull måte ved å være undrende og empatisk. Bak dette ligger det en forståelse om at det ikke er noe galt med ungdommen og måten de er på, men at det de har gått gjennom i løpet av oppveksten er galt (Søviknes, 2016, s. 3). En relasjonsskadet ungdom vil ha behov for å restrukturere de negative assosiasjonene de har til voksne, slik at de etter hvert klarer å inngå tillitsfulle og trygge relasjoner (Bath, 2008, s. 20). Dette kan henge sammen med funn fra Moore et al. (2018, s. 73) der flere ungdommer var nølende i å inngå nye relasjoner med de ansatte. Sett i sammenheng med miljøterapeutisk arbeid vil dette gå på terapidelen i miljøterapi, som retter seg mot utvikling og endring (Skårderud & Sommerfeldt, 2013 s. 30). Man blir nødt til å arbeide for at ungdommenes relasjonsmønstre skal utvikles slik at de kan oppleve endring på relasjonsnivå. Dette anser jeg derfor som en viktig del av det miljøterapeutiske arbeidet.

Hvordan kan dette arbeides med i praksis ved bruk av TBO som en forståelsesamme? Basert på mine funn anses initiativtaking, tålmodighet og evnen til å tåle avvisning som sentralt i relasjonsarbeidet. I praksis vil det i miljøterapeutisk arbeid dreie seg om å tilbringe tid med ungdommen i vanlige, avslappede settinger, og å ta initiativ til å finne på hverdagslige ting sammen som å se film, gå tur eller noe annet som ungdommen har interesse for (Moore et al., 2018, s. 71). Det handler gjerne om små hverdagshandlinger, men det kan også innebære å bare være tilgjengelig for ungdommen. Man ser her hvordan tilgjengelighet både er sentralt i trygghetsarbeid og relasjonsarbeid på institusjonen (Moore et al., 2018; Steinkopf et

al., 2020a). Man må på et vis vise ungdommen at man er der for dem og at de kan komme til deg dersom de trenger det. Tålmodighet er av betydning og i dette ligger det blant annet at man ikke kan forvente store endringer over natten.

Relasjonsbygging tar tid og man må fortsette å prøve og å ta initiativ. Informantene i Moore et al. (2018) påpekte hvordan det å være pålitelig og tåle avvisning var viktige egenskaper hos ansatte de hadde gode relasjoner med og som de følte seg trygge rundt. Å skape slike tillitsfulle relasjoner er tidskrevende, og med utviklingstraumatisert ungdom vil det ofte innebære flere runder med avvisning og tilbaketrekking. Man kan føle at man endelig har klart å nå gjennom til ungdommen, men brått kan alt snu og ungdommens usikkerhet og skepsis viser seg i avvisning og fiendtlighet. Her må man klare å stå i avvisningen og fortsette å prøve helt til ungdommen tør å ta til seg kjærlighet og omsorg (Moore et al., 2018, s. 72). Avvisning kan være ubehagelig å stå i, men regnes som nødvendig å tåle i relasjonsbyggingen. Det krever bevissthet over egne følelser og reaksjonsmønstre for å unngå speiling av ungdommens atferd (Bath, 2015, s. 10). Dette henger sammen med å være selvregulert, som jeg vil komme inn på i neste del.

5.3 Affektregulering

I teoridelen har jeg vært innom hvordan den voksne kan samregulere ved å hjelpe ungdommen med å sette ord på sine følelser, noe som stemmer overens med et av funnene i Steinkopf et al. (2020a, s. 8) der informantene trakk frem bruken av mentaliseringsteknikker med ungdommene. Dette handlet om å oppmuntre ungdommen til å få mer innsikt i følelsene sine. Ved å vise forståelse og aksept for ungdommenes emosjonelle reaksjoner, men også hjelpe dem å sette ord på følelser, vil man kunne bidra med samregulering. Med et sensitivt alarmsystem og et underutviklet reguleringssystem vil det være vanskelig for utviklingstraumatisert ungdom å regulere egne følelser og impulser (Nordanger & Braarud, 2017, s. 92). Det vil derfor være viktig å forstå barnas atferd og væremåte i lys av tidligere opplevelser (Jørgensen & Steinkopf, 2013, s. 12). Jeg ønsker å skifte fokuset fra ungdommenes utfordrende atferd til et fokus på sosialarbeiderens selvregulering som en forutsetning for å arbeide med følelsesregulering hos ungdommen (Steinkopf et al., 2020b, s. 12). Selvregulering dreier seg om evnen til å kontrollere seg selv på et fysisk, emosjonelt og kognitivt plan (Søviknes, 2016, s. 7). Informantene i

Steinkopf et al. (2020a) vektla bevissthet og selvrefleksjon som forutsetninger for å kunne respondere ordentlig på ungdommenes behov. I den sammenheng ble bevissthet rundt egne følelser trukket fram ved at man må være bevisst på egne sårbarheter og reaksjonsmønstre for å lære seg hva som ligger bak og hvordan man kan holde følelsene regulert (Steinkopf et al., 2020b, s. 6-7). Dette kan påvirke hvordan man opptrer i møte med ungdommen og det er derfor relevant i arbeidet med følelsesregulering. Uheldige reaksjoner fra omsorgsgiver som en speiling av ungdommenes atferd, kan være en konsekvens av at miljøterapeuten ikke er selvregulert i møte med ungdommens vanskelige følelser. Dette kan forsterke ungdommens følelse av utrygghet (Bath, 2015, s. 10). Det viser hvordan selvrefleksjon og selvbevissthet er vesentlig i arbeid med affektregulering og er sentralt for å sikre trygghet.

Jørgensen & Steinkopf påpeker at for å hjelpe ungdommen med følelsesregulering, er det like viktig at man er følelsesregulert selv (Jørgensen & Steinkopf, 2013, s. 14). Dette stemmer overens med funnene fra Steinkopf et al. (2020b) og man ser et slags todelt fokus i TBO der man både har fokus på den voksne og ungdommen i relasjonen. Den ene kan påvirke den andre og det viser hvor viktig det er at sosialarbeideren arbeider med seg selv i anvendelsen av TBO. En viktig del av selvregulering handler også om å oppleve støtte i arbeidsmiljøet ved å kunne prate med kollegaer om egne sårbarheter og vanskelige situasjoner. Det dreier seg også om å være kritisk til seg selv og å være åpen for å bli korrigert (Jørgensen & Steinkopf, 2013, s. 14). Det kan tenkes at det vil være viktig å ikke ha for mye fokus på hvordan man skal regulere ungdommen, før man har sørget for en viss kontroll over egne følelser og reaksjoner. For å være i stand til å møte ungdommen på en hensiktsmessig måte og å kunne romme deres følelser, må man klare å være den trygge, rolige og regulerte voksne. Kritisk selvrefleksjon og selvaksept vil også være av betydning her ved at man reflekterer over egne sårbarheter, men også anerkjenner de (Steinkopf et al., 2020b, s. 7-8). Jeg ser en sammenheng mellom følelsesregulering og trygghet ved at miljøterapeutens selvregulering vil kunne gi en form for trygghet i utførelsen av arbeidet, som vil ha innvirkning på ungdommens trygghetsopplevelse.

6.0 Avslutning

Hensikten med oppgaven var å undersøke hvordan TBO kan anvendes i miljøterapeutisk arbeid med ungdom på barnevernsinstitusjon. Jeg har hatt fokus på hva som kreves av sosialarbeideren i anvendelsen av TBO, men også hva ungdommene anser som viktig i omsorgen fra sosialarbeideren. Min forforståelse var preget av undring over hvordan det er å fungere som omsorgsperson for ungdom med traumer bak seg. Moore et al. (2018) fikk frem hvordan ungdom opplever at ansatte ikke alltid har ferdigheter for å utvikle trygge og tillitsfulle relasjoner. Dette samsvarer til en viss grad med min forforståelse om at ungdom på barnevernsinstitusjon kan oppleve å ikke bli møtt på ønsket måte. I forsøk på å forene de to analytiske spørsmålene og diskutere de opp mot problemstillingen har jeg fått økt forståelse for hvordan det kan være å fungere som omsorgsperson for utviklingstraumatisert ungdom. Jeg har fått mer innsikt i viktigheten av trygghet, relasjoner og affektregulering, og har sett hvordan de tre grunnpilarene er gjensidig avhengig av hverandre i miljøterapeutisk arbeid. Gjennom å arbeide traumebevisst i miljøterapeutisk arbeid vil arbeidet bygge på prinsipper om omsorg, anerkjennelse og respekt for menneskets integritet og egenverd (Lillevik & Øien, 2015, s. 60). I forsøk på å fremheve tilgjengelighetsaspektet i et nytt lys ser man hvordan anvendelsen av TBO forutsetter at strukturelle faktorer som bemanning er til stede, og at dette kan ha innvirkning på ungdommenes trygghetsopplevelse. Arbeid med seg selv gjennom kritisk refleksjon, selvbevissthet og selvregulering er vesentlig for å kunne anvende de tre grunnpilarene i arbeidet. På samme måte burde holdning og forståelse prioriteres foran metoder (Jørgensen & Steinkopf, 2013, s. 13).

I innsamlingen av datamaterialet savnet jeg forskningsartikler som tok utgangspunkt i barn og unges opplevelser med TBO. Forskning på bruk av TBO i barnevernsinstitusjon var svært begrenset, og jeg opplevde at det var mer forskning på andre arenaer. Ungdom på barnevernsinstitusjon fremstår som en underrepresentert gruppe i forskningsfeltet og er noe jeg ønsker å se mer av i fremtidig forskning. Økt kunnskap om ungdommenes synspunkt på hvordan de opplever å bli møtt i traumebevisst omsorgsarbeid vil kunne legge grunnlag for en mer nøyaktig anvendelse av TBO. Jeg anerkjenner at oppgaven min kunne ha blitt gjennomført ved bruk av andre metoder enn litteraturstudie, men opplever likevel at metoden var egnet og ga meg mulighet til å utforske min problemstilling. Jeg har

troen på at kunnskapen jeg har tilegnet meg og fremvist i bacheloroppgaven vil være til nytte for meg selv og andre sosionomer som ønsker økt forståelse for hva det i praksis vil innebære å arbeide traumebevisst.

7.0 Litteraturliste

Anglin, J. P. (2002). *Pain, normality, and the struggle for congruence: Reinterpreting residential care for children and youth*. Routledge.

<https://doi.org/10.4324/9781315808741>

Aveyard, H. (2014). *Doing a literature review in health and social care: a practical guide* (3. utg.). Open University Press.

Bath, H. (2008). The Three Pillars of Trauma-Informed Care. *Reclaiming Children and Youth*, 17(3), 17-21.

Bath, H. (2015). The Three Pillars of TraumaWise care: Healing in the other 23 hours. *Reclaiming Children and Youth*, 23(4), 5-11.

Blindheim, A. (2012). Eftervirkninger av traumatiserende hendelser i barndom og oppvekst. *Tidsskriftet Norges Barnevern*, 89(3), 168-195.

Bufdir. (u.å.). *Barn og unge plassert utenfor hjemmet*.

https://bufdir.no/Statistikk_og_analyse/Barnevern/Oppsummert_status_i_tall_f_or_barnevernet/Barn_plassert utenfor_hjemmet/

Dalland, O. (2012). *Metode og oppgaveskriving* (5. utg.). Gyldendal akademisk.

Dalland, O. (2017). *Metode og oppgaveskriving* (6. utg.). Gyldendal akademisk.

Dyregrov, A. (2010). *Barn og traumer – en håndbok for foreldre og hjelpere* (2. utg.). Fagbokforlaget.

Dønnestad, E. (2016, 02. februar). *Howard Bath vil normalisering*. RVTS SØR.

<https://rvtssor.no/aktuelt/13/howard-bath-vil-normalisering/>

Hagen, M. B. (2016). Traumebevisst miljøterapi. I M. B., Hagen, A. Barbosa da Silva & M. I, Thelle (Red.), *Traumebevisst omsorg i psykisk helsearbeid – fra et tilknytningsteoretisk perspektiv* (s. 27-58). Universitetsforlaget.

Helsebiblioteket. (2016, 03. juni). *Sjekklistor*.

<https://www.helsebiblioteket.no/kunnskapsbasert-praksis/kritisk-vurdering/sjekklistor>

Hiller, R. M., Halligan, S. L., Meiser-Stedman, R., Elliott, E., Rutter-Eley, E. & Hutt, T. (2021). Coping and support-seeking in out-of-home care: a qualitative study of the views of young people in care in England. *BMJ Journals* 11(2), 1-9.

<http://dx.doi.org/10.1136/bmjopen-2020-038461>

Jørgensen, T. W. & Steinkopf, H. (2013). Traumebevisst omsorg, teori og praksis. *Fosterhjemskontakt*, 10 (1), 10-17.

Larsen, E. (2018). *Miljøterapi med barn og unge: organisasjonen som terapeut* (3. utg.). Universitetsforlaget.

Lerdal, A. (2012). Forskningsartikkel eller fagartikkel? *Sykepleien*, 100(2). 72-73.

<https://doi.org/10.4220/sykepleiens.2012.0018>

Lillevik, O. G. & Øien, L. (2015). Hva er miljøterapi? *Sykepleien*, (5), 60-

63. <https://doi.org/10.4220/Sykepleiens.2015.54066>

Malt, U. (2020, 29. mai). Traume. Store norske leksikon. <https://sml.snl.no/traume>

Moore, T., McArthur, M., Death, J., Tilbury, C. & Roche, S. (2018). Sticking with us through it all: The importance of trustworthy relationships for children and young people in residential care. *Children and Youth Services Review*, 84, 68-

75. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2017.10.043>

Nordanger, D. Ø. & Braarud, H. C. (2017). *Utviklingstraumer: regulering som nøkkelbegrep i en ny traumepsykologi*. Fagbokforlaget.

RVTS Sør (u.å. a). Heine Steinkopf. <https://rvtssor.no/ansatt/heine-steinkopf/>

RVTS Sør (u.å. b). Tone Weire Jørgensen. <https://rvtssor.no/ansatt/tone-weire-jorgensen/>

RVTS Vest (2020). Dag Ø. Nordanger. <https://rvtsvest.no/dag-o-nordanger/>

Skårderud, F. & Sommerfeldt, B. (2013). *Miljøterapi boken: Mentalisering som holdning og handling*. Gyldendal akademisk.

SSB. (2020, 2. juli). Barnevern. <https://www.ssb.no/barnevernq>

Steinkopf, H., Nordanger, D., Stige, B. & Milde, A. M. (2020a). How do staff in residential care transform Trauma-Informed principles into practice? A qualitative study from a Norwegian child welfare context. *Nordic Social Work Research*. 1-15. <https://doi.org/10.1080/2156857X.2020.1857821>

Steinkopf, H., Nordanger, D., Halvorsen, A., Stige, B. & Milde, A. M. (2020b). Prerequisites for maintaining emotion self-regulation in social work with traumatized adolescents: A Qualitative Study among Social Workers in A Norwegian Residential Care Unit. *Residential Treatment for Children & Youth*, 1-16. <https://doi.org/10.1080/0886571X.2020.1814937>

Svartdal, F. (2021, 10. januar). Fagfelle vurdering. Store norske leksikon. <https://snl.no/fagfelle vurdering>

Søviknes, I. (2016). Skade skjedd i relasjon helbredes i relasjon. *Fosterhjemskontakt*, 16(6). 3-9.

Thommessen, C. S. & Neumann, C. B. (2019). *Gode hjelpere kjenner seg selv: Traumebevisst omsorg i arbeid med barn og unge*. Cappelen Damm Akademisk.

Sjekkliste for vurdering av en kvalitativ studie

Hvordan brukes sjekklisten?

Sjekklisten består av tre deler:

- A: Innledende vurdering
- B: Hva forteller resultatene?
- C: Kan resultatene være til hjelp i praksis?

I hver del finner du underspørsmål og tips som hjelper deg å svare. For hvert av underspørsmålene skal du krysse av for «ja», «nei» eller «uklart». Valget «uklart» kan også omfatte «delvis».

Om sjekklisten

Sjekklisten er inspirert av: Critical Appraisal Skills Programme (2018). *CASP checklist: 10 questions to help you make sense of qualitative research*. <https://casp-uk.net/casp-tools-checklists/> Hentet: 15.10.2020.

Sjekklisten er laget som et pedagogisk verktøy for å lære kritisk vurdering av vitenskapelige artikler. Hvis du skal skrive en systematisk oversikt eller kritisk vurdere artikler som del av et forskningsprosjekt, anbefaler vi andre typer sjekklister. Se www.helsebiblioteket.no/kunnskapsbasert-praksis/kritisk-vurdering/sjekklister

Har du spørsmål om, eller forslag til forbedring av sjekklisten?

Send e-post til Redaksjonen@kunnskapsbasertpraksis.no.

Kritisk vurdering av:

Artikkel 1

Steinkopf, H., Nordanger, D., Stige, B. & Milde, A. M. (2020a). How do staff in residential care transform Trauma-Informed principles into practice? A qualitative study from a Norwegian child welfare context. *Nordic Social Work Research*. 1-15 <https://doi.org/10.1080/2156857X.2020.1857821>

Del A: Innledende vurdering

1. Er formålet med studien klart formulert?

Ja – Nei – Uklart

Tips:

- Hva ville forskerne finne svar på (problemstilling)?
- Hvorfor ville de finne svar på det?
- Er problemstillingen relevant?

Kommentar:

2. Er kvalitativ metode hensiktsmessig for å få svar på problemstillingen?

Ja – Nei – Uklart

Tips:

- Har studien som mål å forstå og belyse, eller beskrive fenomen, erfaringer eller opplevelser?

Kommentar:

3. Er utformingen av studien hensiktsmessig for å finne svar på problemstillingen?

Ja – Nei – Uklart

Tips:

- Er valg av forskningsdesign begrunnet? Har forfatterne diskutert hvordan de bestemte hvilken metode de skulle bruke?

Kommentar:

4. Er utvalgsstrategien hensiktsmessig for å besvare problemstillingen?

Ja – Nei – Uklart

Tips: Når man bruker for eksempel strategiske utvalg er målet å dekke antatt relevante sosiale roller og perspektiver. De enhetene som skal kaste lys over disse perspektivene er vanligvis mennesker, men kan også være begivenheter, sosiale situasjoner eller dokumenter. Enhetene kan bli valgt fordi de er typiske eller atypiske, fordi de har bestemte forbindelser med hverandre, eller i noen tilfeller rett og slett fordi de er tilgjengelige.

- Er det gjort rede for hvem som ble valgt ut og hvorfor?
- Er det gjort rede for hvordan de ble valgt ut (utvalgsstrategi)?
- Er det diskusjon omkring utvalget, for eksempel hvorfor noen valgte å ikke delta?
- Er det begrunnet hvorfor akkurat disse deltagerne ble valgt?
- Er karakteristika ved utvalget beskrevet (for eksempel kjønn, alder, sosioøkonomisk status)?

Kommentar:

5. Ble dataene samlet inn på en slik måte at problemstillingen ble besvart?

Ja – Nei – Uklart

Tips: Datainnsamlingen må være omfattende nok i både bredden (typen observasjoner) og i dybden (graden av observasjoner) om den skal kunne støtte og generere fortolkninger.

- Ble valg av setting for datainnsamlingen begrunnet?
- Går det klart frem hvilke metoder som ble valgt for å samle inn data? For eksempel intervjuer (semistrukturerte dybdeintervjuer, fokusgrupper), feltstudier (deltagende eller ikke-deltagende observasjon), dokumentanalyse, og er det begrunnet hvorfor disse metodene ble valgt?
- Er måten dataene ble samlet inn på beskrevet, for eksempel beskrivelse av intervjuguide?
- Er metoden endret i løpet av studien? I så fall, har forfatterne forklart hvordan og hvorfor?
- Går det klart frem hvilken form dataene har (for eksempel lydopptak, video, notater)?
- Har forskerne diskutert metning av data?

Kommentar:

6. Ble det gjort rede for bakgrunnsforhold som kan ha påvirket fortolkningen av data?

Ja – Nei – Uklart

Tips:

- Har forskeren vurdert sin egen rolle, mulig forutinntatthet og påvirkning på:

- a. utforming av problemstilling
- b. datainnsamling inkludert utvalgsstrategi og valg av setting
- c. analyse og hvilke funn som presenteres
- På hvilken måte har forskeren gjort endringer i utforming av studien på bakgrunn av innspill og funn underveis i forskningsprosessen?

Kommentar:

7. Er etiske forhold vurdert?

Ja – Nei – Uklart

Tips:

- Er det beskrevet i detalj hvordan forskningen ble forklart til deltagerne for å vurdere om etiske standarder ble opprettholdt?
- Diskuterer forskerne etiske problemstillinger som ble avdekket underveis i studien? Dette kan for eksempel være knyttet til informert samtykke eller fortrolighet, eller håndtering av hvordan deltagerne ble påvirket av det å være med i studien.
- Dersom relevant, ble studien forelagt etisk komité?

Kommentar:

8. Går det klart frem hvordan analysen ble gjennomført? Er fortolkningen av data forståelig, tydelig og rimelig?

Ja – Nei – Uklart

Tips: En vanlig tilnæringsmåte ved analyse av kvalitative data er såkalt innholdsanalyse, hvor mønstre i data blir identifisert og kategorisert.

- Er det gjort rede for hvilken type analyse som er brukt, for eksempel grounded theory, fenomenologisk analyse, etc.?
- Er det gjort rede for hvordan analysen ble gjennomført, for eksempel de ulike trinnene i analysen?
- Ser du en klar sammenheng mellom innsamlede data, for eksempel sitater og kategoriene som forskerne har kommet frem til?
- Er tilstrekkelige data presentert for å underbygge funnene? I hvilken grad er motstridende data tatt med i analysen?

Kommentar:

Basert på svarene dine på punkt 1–8 over, mener du at resultatene fra denne studien er til å stole på?

Ja – Nei – Uklart

Del B: Hva er resultatene?

9. Er funnene klart presentert?

Ja – Nei – Uklart

Tips: Kategoriene eller mønstrene som ble identifisert i løpet av analysen kan styrkes ved å se om lignende mønstre blir identifisert gjennom andre kilder. For eksempel ved å diskutere foreløpige slutninger med studieobjektene, be en annen forsker gjennomgå materialet, eller få lignende inntrykk fra andre kilder. Det er sjeldent at forskjellige kilder gir helt like uttrykk. Slike forskjeller bør imidlertid forklares.

- Er det gjort forsøk på å trekke inn andre kilder for å vurdere eller underbygge funnene?
- Er det tilstrekkelig diskusjon om funnene både for og imot forskernes argumenter?
- Har forskerne diskutert funnenes troverdighet (for eksempel triangulering, respondentvalidering, at flere enn en har gjort analysen)?
- Er funnene diskutert opp mot den opprinnelige problemstillingen?

Kommentar:

Del C: Kan resultatene være til hjelp i praksis?

10. Hvor nyttige er funnene fra denne studien?

Tips: Målet med kvalitativ forskning er ikke å sannsynliggjøre at resultatene kan generaliseres til en bredere befolkning. I stedet kan resultatene være overførbare eller gi grunnlag for modeller som kan brukes til å prøve å forstå lignende grupper eller fenomen.

- Har forskerne diskutert studiens bidrag med hensyn til eksisterende kunnskap og forståelse, vurderer de for eksempel funnene opp mot dagens praksis eller relevant forskningsbasert litteratur?
- Har studien avdekket behov for ny forskning?
- Har forskerne diskutert om, og eventuelt hvordan, funnene kan overføres til andre populasjoner eller andre måter forskningen kan brukes på?

Kommentar: Studien har fremhevet hvordan funnene passer overens med eksisterende kunnskap og gir grunnlag for bruk på andre områder. Studien har også utforsket et relativt underrepresentert tema på forskningsfeltet.

Kritisk vurdering av:

Artikkel 2

Steinkopf, H., Nordanger, D., Halvorsen, A., Stige, B. & Milde, A. M. (2020b).

Prerequisites for maintaining emotion self-regulation in social work with traumatized adolescents: A Qualitative Study among Social Workers in A Norwegian Residential Care Unit. *Residential Treatment for Children & Youth*, 1-16. <https://doi.org/10.1080/0886571X.2020.1814937>

Del A: Innledende vurdering

1. Er formålet med studien klart formulert?

Ja – Nei – Uklart

Tips:

- Hva ville forskerne finne svar på (problemstilling)?
- Hvorfor ville de finne svar på det?
- Er problemstillingen relevant?

Kommentar:

2. Er kvalitativ metode hensiktsmessig for å få svar på problemstillingen?

Ja – Nei – Uklart

Tips:

- Har studien som mål å forstå og belyse, eller beskrive fenomen, erfaringer eller opplevelser?

Kommentar:

3. Er utformingen av studien hensiktsmessig for å finne svar på problemstillingen?

Ja – Nei – Uklart

Tips:

- Er valg av forskningsdesign begrunnet? Har forfatterne diskutert hvordan de bestemte hvilken metode de skulle bruke?

Kommentar:

4. Er utvalgsstrategien hensiktsmessig for å besvare problemstillingen?

Ja – Nei – Uklart

Tips: Når man bruker for eksempel strategiske utvalg er målet å dekke antatt relevante sosiale roller og perspektiver. De enhetene som skal kaste lys over disse perspektivene er vanligvis mennesker, men kan også være begivenheter, sosiale situasjoner eller dokumenter. Enhetene kan bli valgt fordi de er typiske eller atypiske, fordi de har bestemte forbindelser med hverandre, eller i noen tilfeller rett og slett fordi de er tilgjengelige.

- Er det gjort rede for hvem som ble valgt ut og hvorfor?
- Er det gjort rede for hvordan de ble valgt ut (utvalgsstrategi)?
- Er det diskusjon omkring utvalget, for eksempel hvorfor noen valgte å ikke delta?
- Er det begrunnet hvorfor akkurat disse deltagerne ble valgt?
- Er karakteristika ved utvalget beskrevet (for eksempel kjønn, alder, sosioøkonomisk status)?

Kommentar:

5. Ble dataene samlet inn på en slik måte at problemstillingen ble besvart?

Ja – Nei – Uklart

Tips: Datainnsamlingen må være omfattende nok i både bredden (typen observasjoner) og i dybden (graden av observasjoner) om den skal kunne støtte og generere fortolkninger.

- Ble valg av setting for datainnsamlingen begrunnet?
- Går det klart frem hvilke metoder som ble valgt for å samle inn data? For eksempel intervjuer (semistrukturerte dybdeintervjuer, fokusgrupper), feltstudier (deltagende eller ikke-deltagende observasjon), dokumentanalyse, og er det begrunnet hvorfor disse metodene ble valgt?
- Er måten dataene ble samlet inn på beskrevet, for eksempel beskrivelse av intervjuguide?
- Er metoden endret i løpet av studien? I så fall, har forfatterne forklart hvordan og hvorfor?
- Går det klart frem hvilken form dataene har (for eksempel lydopptak, video, notater)?
- Har forskerne diskutert metning av data?

Kommentar:

6. Ble det gjort rede for bakgrunnsforhold som kan ha påvirket fortolkningen av data?

Ja – Nei – Uklart

Tips:

- Har forskeren vurdert sin egen rolle, mulig forutinntatthet og påvirkning på:
 - a. utforming av problemstilling
 - b. datainnsamling inkludert utvalgsstrategi og valg av setting
 - c. analyse og hvilke funn som presenteres
- På hvilken måte har forskeren gjort endringer i utforming av studien på bakgrunn av innspill og funn underveis i forskningsprosessen?

Kommentar:

7. Er etiske forhold vurdert?

Ja – Nei – Uklart

Tips:

- Er det beskrevet i detalj hvordan forskningen ble forklart til deltagerne for å vurdere om etiske standarder ble opprettholdt?
- Diskuterer forskerne etiske problemstillinger som ble avdekket underveis i studien? Dette kan for eksempel være knyttet til informert samtykke eller fortrolighet, eller håndtering av hvordan deltagerne ble påvirket av det å være med i studien.
- Dersom relevant, ble studien forelagt etisk komité?

Kommentar:

8. Går det klart frem hvordan analysen ble gjennomført? Er fortolkningen av data forståelig, tydelig og rimelig?

Ja – Nei – Uklart

Tips: En vanlig tilnæringsmåte ved analyse av kvalitative data er såkalt innholdsanalyse, hvor mønstre i data blir identifisert og kategorisert.

- Er det gjort rede for hvilken type analyse som er brukt, for eksempel grounded theory, fenomenologisk analyse, etc.?
- Er det gjort rede for hvordan analysen ble gjennomført, for eksempel de ulike trinnene i analysen?
- Ser du en klar sammenheng mellom innsamlede data, for eksempel sitater og kategoriene som forskerne har kommet frem til?
- Er tilstrekkelige data presentert for å underbygge funnene? I hvilken grad er motstridende data tatt med i analysen?

Kommentar:

Basert på svarene dine på punkt 1–8 over, mener du at resultatene fra denne studien er til å stole på?

Ja – Nei – Uklart

Del B: Hva er resultatene?

9. Er funnene klart presentert?

Ja – Nei – Uklart

Tips: Kategoriene eller mønstrene som ble identifisert i løpet av analysen kan styrkes ved å se om lignende mønstre blir identifisert gjennom andre kilder. For eksempel ved å diskutere foreløpige slutninger med studieobjektene, be en annen forsker gjennomgå materialet, eller få lignende inntrykk fra andre kilder. Det er sjeldent at forskjellige kilder gir helt like uttrykk. Slike forskjeller bør imidlertid forklares.

- Er det gjort forsøk på å trekke inn andre kilder for å vurdere eller underbygge funnene?
- Er det tilstrekkelig diskusjon om funnene både for og imot forskernes argumenter?
- Har forskerne diskutert funnenes troverdighet (for eksempel triangulering, respondentvalidering, at flere enn en har gjort analysen)?
- Er funnene diskutert opp mot den opprinnelige problemstillingen?

Kommentar:

Del C: Kan resultatene være til hjelp i praksis?

10. Hvor nyttige er funnene fra denne studien?

Tips: Målet med kvalitativ forskning er ikke å sannsynliggjøre at resultatene kan generaliseres til en bredere befolkning. I stedet kan resultatene være overførbare eller gi grunnlag for modeller som kan brukes til å prøve å forstå lignende grupper eller fenomen.

- Har forskerne diskutert studiens bidrag med hensyn til eksisterende kunnskap og forståelse, vurderer de for eksempel funnene opp mot dagens praksis eller relevant forskningsbasert litteratur?
- Har studien avdekket behov for ny forskning?
- Har forskerne diskutert om, og eventuelt hvordan, funnene kan overføres til andre populasjoner eller andre måter forskningen kan brukes på?

Kommentar: Funnene kommer med nye bidrag og knytter det opp med eksisterende kunnskap. Forskerne kommer også med oppfordring til endringer som kan gjøres basert på funnene.

Kritisk vurdering av:

Artikkel 3

Moore, T., McArthur, M., Death, J., Tilbury, C. & Roche, S. (2018). Sticking with us through it all: The importance of trustworthy relationships for children and young people in residential care. *Children and Youth Services Review*, 84, 68-75. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2017.10.043>

Del A: Innledende vurdering

1. Er formålet med studien klart formulert?

Ja – Nei – Uklart

Tips:

- Hva ville forskerne finne svar på (problemstilling)?
- Hvorfor ville de finne svar på det?
- Er problemstillingen relevant?

Kommentar:

2. Er kvalitativ metode hensiktsmessig for å få svar på problemstillingen?

Ja – Nei – Uklart

Tips:

- Har studien som mål å forstå og belyse, eller beskrive fenomen, erfaringer eller opplevelser?

Kommentar:

3. Er utformingen av studien hensiktsmessig for å finne svar på problemstillingen?

Ja – Nei – Uklart

Tips:

- Er valg av forskningsdesign begrunnet? Har forfatterne diskutert hvordan de bestemte hvilken metode de skulle bruke?

Kommentar:

4. Er utvalgsstrategien hensiktsmessig for å besvare problemstillingen?

Ja – Nei – Uklart

Tips: Når man bruker for eksempel strategiske utvalg er målet å dekke antatt relevante sosiale roller og perspektiver. De enhetene som skal kaste lys over disse perspektivene er vanligvis mennesker, men kan også være begivenheter, sosiale situasjoner eller dokumenter. Enhetene kan bli valgt fordi de er typiske eller atypiske, fordi de har bestemte forbindelser med hverandre, eller i noen tilfeller rett og slett fordi de er tilgjengelige.

- Er det gjort rede for hvem som ble valgt ut og hvorfor?
- Er det gjort rede for hvordan de ble valgt ut (utvalgsstrategi)?
- Er det diskusjon omkring utvalget, for eksempel hvorfor noen valgte å ikke delta?
- Er det begrunnet hvorfor akkurat disse deltagerne ble valgt?
- Er karakteristika ved utvalget beskrevet (for eksempel kjønn, alder, sosioøkonomisk status)?

Kommentar:

5. Ble dataene samlet inn på en slik måte at problemstillingen ble besvart?

Ja – Nei – Uklart

Tips: Datainnsamlingen må være omfattende nok i både bredden (typen observasjoner) og i dybden (graden av observasjoner) om den skal kunne støtte og generere fortolkninger.

- Ble valg av setting for datainnsamlingen begrunnet?
- Går det klart frem hvilke metoder som ble valgt for å samle inn data? For eksempel intervjuer (semistrukturerte dybdeintervjuer, fokusgrupper), feltstudier (deltagende eller ikke-deltagende observasjon), dokumentanalyse, og er det begrunnet hvorfor disse metodene ble valgt?
- Er måten dataene ble samlet inn på beskrevet, for eksempel beskrivelse av intervjuguide?
- Er metoden endret i løpet av studien? I så fall, har forfatterne forklart hvordan og hvorfor?
- Går det klart frem hvilken form dataene har (for eksempel lydopptak, video, notater)?
- Har forskerne diskutert metning av data?

Kommentar:

6. Ble det gjort rede for bakgrunnsforhold som kan ha påvirket fortolkningen av data?

Ja – Nei – Uklart

Tips:

- Har forskeren vurdert sin egen rolle, mulig forutinntatthet og påvirkning på:
 - a. utforming av problemstilling
 - b. datainnsamling inkludert utvalgsstrategi og valg av setting
 - c. analyse og hvilke funn som presenteres
- På hvilken måte har forskeren gjort endringer i utforming av studien på bakgrunn av innspill og funn underveis i forskningsprosessen?

Kommentar:

7. Er etiske forhold vurdert?

Ja – Nei – Uklart

Tips:

- Er det beskrevet i detalj hvordan forskningen ble forklart til deltagerne for å vurdere om etiske standarder ble opprettholdt?
- Diskuterer forskerne etiske problemstillinger som ble avdekket underveis i studien? Dette kan for eksempel være knyttet til informert samtykke eller fortrolighet, eller håndtering av hvordan deltagerne ble påvirket av det å være med i studien.
- Dersom relevant, ble studien forelagt etisk komité?

Kommentar:

8. Går det klart frem hvordan analysen ble gjennomført? Er fortolkningen av data forståelig, tydelig og rimelig?

Ja – Nei – Uklart

Tips: En vanlig tilnæringsmåte ved analyse av kvalitative data er såkalt innholdsanalyse, hvor mønstre i data blir identifisert og kategorisert.

- Er det gjort rede for hvilken type analyse som er brukt, for eksempel grounded theory, fenomenologisk analyse, etc.?
- Er det gjort rede for hvordan analysen ble gjennomført, for eksempel de ulike trinnene i analysen?
- Ser du en klar sammenheng mellom innsamlede data, for eksempel sitater og kategoriene som forskerne har kommet frem til?
- Er tilstrekkelige data presentert for å underbygge funnene? I hvilken grad er motstridende data tatt med i analysen?

Kommentar:

Basert på svarene dine på punkt 1–8 over, mener du at resultatene fra denne studien er til å stole på?

Ja – Nei – Uklart

Del B: Hva er resultatene?

9. Er funnene klart presentert?

Ja – Nei – Uklart

Tips: Kategoriene eller mønstrene som ble identifisert i løpet av analysen kan styrkes ved å se om lignende mønstre blir identifisert gjennom andre kilder. For eksempel ved å diskutere foreløpige slutninger med studieobjektene, be en annen forsker gjennomgå materialet, eller få lignende inntrykk fra andre kilder. Det er sjeldent at forskjellige kilder gir helt like uttrykk. Slike forskjeller bør imidlertid forklares.

- Er det gjort forsøk på å trekke inn andre kilder for å vurdere eller underbygge funnene?
- Er det tilstrekkelig diskusjon om funnene både for og imot forskernes argumenter?
- Har forskerne diskutert funnenes troverdighet (for eksempel triangulering, respondentvalidering, at flere enn en har gjort analysen)?
- Er funnene diskutert opp mot den opprinnelige problemstillingen?

Kommentar:

Del C: Kan resultatene være til hjelp i praksis?

10. Hvor nyttige er funnene fra denne studien?

Tips: Målet med kvalitativ forskning er ikke å sannsynliggjøre at resultatene kan generaliseres til en bredere befolkning. I stedet kan resultatene være overførbare eller gi grunnlag for modeller som kan brukes til å prøve å forstå lignende grupper eller fenomen.

- Har forskerne diskutert studiens bidrag med hensyn til eksisterende kunnskap og forståelse, vurderer de for eksempel funnene opp mot dagens praksis eller relevant forskningsbasert litteratur?
- Har studien avdekket behov for ny forskning?
- Har forskerne diskutert om, og eventuelt hvordan, funnene kan overføres til andre populasjoner eller andre måter forskningen kan brukes på?

Kommentar: Funnene knyttes opp mot eksisterende kunnskap og foreslår videre arbeid og forskning på emnet.

Skjema for kritisk vurdering av fagartikkel

Kritisk vurdering av artikkel:

Artikkel 4

Jørgensen, T. W. & Steinkopf, H. (2013). Traumebevisst omsorg, teori og praksis.

Fosterhjemskontakt, 10 (1), 10-17. <https://www.fosterhjemforening.no/wp-content/uploads/2015/06/Traumebevisst-omsorg.pdf>

Aveyard sine seks kritiske spørsmål for å kritisk vurdere en tekst:

1. Hvor fant du informasjonen?

Jeg gjennomførte en systematisk søkeprosess i ulike databaser og fant denne i databasen Norart. Artikkelen finnes i tidsskriftet Fosterhjemskontakt og ligger også ute på RVTS Sør sine nettsider.

2. Hvordan kom forfatterne frem til konklusjonen?

Forfatterne bygger artikkelen sin på andre relevante og sterke kilder om temaet. Deres tenking fremstår logisk og forståelig, og de kommer frem til en konklusjon som er knyttet opp mot et eksempel fra praksis. På denne måten kombinerer de teori og praksis på en logisk måte.

3. Når ble dette skrevet?

Artikkelen er fra 2013 og jeg anser den derfor som gyldig ettersom jeg hovedsakelig har vært på jakt etter artikler fra de 10 siste årene.

4. Hvilken type studie er det, og hva er hovedresultatene?

Dette er en fagartikkel som tar for seg traumebevisst omsorg både i teori og i praksis. Hovedresultatene knyttes opp mot de tre grunnpilarene: trygghet, relasjon og affektregulering, og viser til nødvendigheten av å kombinere disse i

arbeid med traumatisert barn og ungdom. Et annet viktig funn er hvordan TBO ikke burde ha for mye fokus på metoder, men heller på holdning og forståelse.

5. Hvem har skrevet dette?

Forfatterne Jørgensen og Steinkopf skriver på vegne av RVTS Sør. Dette gir med særlig tiltro til artikkelen ettersom RVTS Sør er en organisasjon med bred kunnskap om traumer.

6. Hvorfor har det blitt skrevet?

Artikkelen har blitt skrevet for å presentere grunnleggende prinsipp bak TBO og med hensikt å gi redskaper til mennesker som er i kontakt med traumatisert barn og ungdom.

(Aveyard, 2014, s. 108)

Aveyard, H. (2014). *Doing a literature review in health and social care: a practical guide* (3. utg). Open University Press.

Problemstilling: Hvordan kan man anvende traumebevisst omsorg i miljøterapeutisk arbeid med ungdom på barneverninstitusjon?

Database / søkemotor / nettsted	Søk nr.	Søkeord/ søkekombinasjoner	Antall treff (pr.)	Kommentarer til søk / treffliste
Google Scholar	1	"trauma-sensitive" OR "trauma-informed" AND care OR services AND "child-care" AND institution OR "institutional care" OR "residential care"	2 170	For mange treff å gå gjennom. Fjerner enkelte søkeord og legger til noen nye.
	2	"trauma-informed care" AND "residential care" AND "social work*" AND care AND "qualitative study"	231	Bruker søkeordet «qualitative study» for å få inn artikler som bygger på kvalitative studier, ettersom jeg anser disse som mest relevante for å besvare min problemstilling. Fremdeles for mange treff til å gå gjennom alt, men leser gjennom overskriftene på de ti første sidene og ekskluderer de som ikke er relevante for min problemstilling og de som ikke retter seg mot settingen eller brukergruppen jeg har valgt. Et funn av relevans.
	3	«traumebevisst omsorg»	262	Forsøker også å søke på norsk. For mange treff til å gå gjennom alle, snevrer inn søket ved å legge til flere ord.
	4	«traumebevisst omsorg» AND miljøterapi AND ungdom AND utviklingstraumer	57	Leser gjennom alle overskrifter. Dersom overskriftene fremstår relevante leser jeg gjennom abstract. Ingen funn av relevans.
	5	"traumebevisst omsorg" AND ungdom AND utviklingstraumer AND barnevern AND institusjon	70	Leser gjennom alle overskrifter. Leser gjennom abstract dersom tittelen fremstår relevant for min problemstilling med tanke på setting og brukergruppe.
	6	«trauma-informed care» AND "residential care"	30	Leser gjennom alle overskrifter og abstract på de som fremstår relevant. Et funn av relevans.

		AND "milieu therapy" OR "environmental therapy" AND "complex trauma"		
Academic Search Elite	1	TI «trauma-informed care» AND (youth or adolescents or young people or teen or young adults)	51	(«TI» gjør at kun artikler med «trauma-informed care» i tittelen dukker opp). Dette er bevisst gjort for å få opp artikler som direkte omhandler traumebevisst omsorg. Leser gjennom alle overskriftene og ekskluderer de som inneholder mine eksklusjonskriterier. Leser gjennom abstract på artikler som har titler som fremstår relevante. Ingen funn av relevans.
	2	residential care AND (youth or adolescents or young people or teen or young adults) AND (relations or relationship)	2 232	For mange treff til å gå gjennom alle, snevrer inn med å kreve at søkeordene er nevnt i tittelen. Valg av søkeordet relations/relationships begrunnes ut fra viktigheten av relasjon i TBO. Ønsker derfor å undersøke forskningsartikler angående dette.
	3	TI residential care AND TI (youth or adolescents or young people or teen or young adults) AND TI (relations OR relationship)	13	(«TI» gjør at kun artikler som har de valgte ordene i tittelen dukker opp). Søker hovedsakelig etter artikler knyttet til relasjoner ettersom dette er sentralt i TBO. Leser gjennom alle overskrifter og ekskluderer de som inneholder mine eksklusjonskriterier. Undersøker videre på de med overskrifter som omhandler min brukergruppe og setting. Et funn av relevans.
	4	«trauma-informed» AND «child welfare» AND "complex trauma" AND "milieu therapy"	0	Ingen funn. Fjerner søkeordet «milieu therapy».
	5	«trauma-informed» AND «child welfare» AND "complex trauma"	10	Leser gjennom alle overskrifter og abstract på de som fremstår relevant. Ingen funn av relevans.
Oria	1	"trauma-informed care" AND "child welfare" AND "residential care" AND youth	4	Avgrenser søket til kun artikler fra de siste 10 årene og at "trauma-informed care" og «youth» skal være i tittelen. Leser gjennom overskrifter og abstract. Ingen funn av relevans.

	2	“trauma-informed care” AND “child welfare” AND “complex trauma	26	Avgrenser søket til kun artikler fra de 10 siste årene og at «trauma-informed care» skal være i tittelen. Leser gjennom alle overskrifter og videre på abstract om de fremstår relevante. Ingen funn av relevans.
	3	“traumebevisst omsorg AND barnevern AND institusjon	7	Avgrenser søket til kun artikler fra de 10 siste årene. Leser alle overskrifter og abstract om de fremstår relevante. Ingen funn av relevans.
	4	«traumebevisst omsorg» AND traumer AND ungdom	4	Avgrenser søket til kun artikler fra de 10 siste årene. Leser alle overskrifter og abstract om de fremstår relevante. Ingen funn av relevans.
Idunn	1	traumebevisst omsorg	13	Leser alle overskrifter og videre på abstract om de fremstår relevante. Ingen funn av relevans.
	2	traumer	3	Avgrenser søket til at «traumer» skal være nevnt i tittelen. Ingen funn av relevans.
Norart	1	«traumebevisst omsorg»	8	Leser gjennom overskrifter og abstract om de fremstår relevante. Et funn av relevans.

Navnet på artikkelen/boken/referansen i APA-stil	Hvor/hvordan jeg fant den	Mine kommentarer – hvorfor jeg valgte denne
<p>Steinkopf, H., Nordanger, D., Stige, B. & Milde, A. M. (2020a). How do staff in residential care transform Trauma-Informed principles into practice? A qualitative study from a Norwegian child welfare context. <i>Nordic Social Work Research</i>. 1-15.</p> <p>https://doi.org/10.1080/2156857X.2020.1857821</p>	<p>Google Scholar</p> <p>"trauma-informed care"</p> <p>AND</p> <p>"residential care" AND</p> <p>"social work*"</p> <p>AND care</p> <p>AND</p> <p>"qualitative study"</p>	<p>Artikkelen er fra et fagfelleurdert tidsskrift. Forfatterne Steinkopf og Nordanger er fagfolk med bred kunnskap på feltet. Steinkopf er fagleder for RVTS Sør. Nordanger er psykologspesialist og arbeider på RVTS Vest. RVTS Sør og Vest er kilder med mye kunnskap om traumefeltet, noe som gir meg tiltro til artikkelen. Artikkelen går direkte på det problemstillingen min ønsker å utforske, nemlig hvordan man kan anvende TBO i praksis på barneverninstitusjon.</p>
<p>Steinkopf, H., Nordanger, D., Halvorsen, A., Stige, B. & Milde, A. M. (2020b). Prerequisites for maintaining emotion self-regulation in social work with traumatized adolescents: A Qualitative Study among Social Workers in A Norwegian Residential Care Unit. <i>Residential Treatment for Children & Youth</i>, 1-16.</p> <p>https://doi.org/10.1080/0886571X.2020.1814937</p>	<p>Google Scholar</p> <p>«trauma-informed care» AND</p> <p>"residential care" AND</p> <p>"milieu therapy" OR</p> <p>"environmental therapy" AND</p> <p>"complex trauma"</p>	<p>Artikkelen er fra et fagfelleurdert tidsskrift og omhandler følelsesregulering som er en vesentlig del av TBO og min problemstilling. Den retter seg mot sosialarbeideren i relasjonen og får frem deres perspektiver</p>

<p>Moore, T., McArthur, M., Death, J., Tilbury, C. & Roche, S. (2018). Sticking with us through it all: The importance of trustworthy relationships for children and young people in residential care. <i>Children and Youth Services Review</i>, 84, 68-75. https://doi.org/10.1016/j.chidyouth.2017.10.043</p>	<p>Academic Search Elite TI residential care AND TI (youth or adolescents or young people or teen or young adults) AND TI (relations or relationship)</p>	<p>Artikkelen er fra et fagfellevurdert tidsskrift. Den tar for seg relasjoner som er et viktig tema innen TBO og den relaterer derfor til min problemstilling. Den er relevant ved at den får frem barn og ungdoms perspektiver på viktigheten av relasjon for å oppleve trygghet.</p>
<p>Jørgensen, T. W. & Steinkopf, H. (2013). Traumebevisst omsorg, teori og praksis. <i>Fosterhjemskontakten</i>, 10(1), 10-17. https://www.fosterhjemsforening.no/wp-content/uploads/2015/06/Traumebevisst-omsorg.pdf</p>	<p>Norart "traumebevisst omsorg»</p>	<p>Artikkelen er sitert 40 ganger, noe som gjør den særlig troverdig og relevant. Forfatterne skriver på vegne av RVTS Sør der de selv jobber. RVTS Sør har bred kunnskap om traumefeltet og anses som en pålitelig kilde. Den retter seg mot traumebevisst arbeid i praksis og søker etter å gi redskaper til mennesker som er i kontakt med traumatiserte barn og unge. Jeg anser den derfor som særlig relevant.</p>

Høgskulen på Vestlandet

Bacheloroppgåve

BSV5-300

Predefinert informasjon

Startdato:	10-05-2021 14:42	Termin:	2021 VÅR
Sluttdato:	19-05-2021 14:00	Vurderingsform:	Norsk 6-trinns skala (A-F)
Eksamensform:	Bacheloroppgåve		
Flowkode:	203 BSV5-300 1 BO 2021 VÅR		
Intern sensor:	Inger Johanne Solheim		

Deltaker

Kandidatnr.:	281
---------------------	-----

Informasjon fra deltaker

Antall ord *:	7962
----------------------	------

Egenerklæring *: Ja

Jeg bekrefter at jeg har Ja registrert oppgavetittelen på norsk og engelsk i StudentWeb og vet at denne vil stå på vitnemålet mitt *:

Jeg godkjenner avtalen om publisering av bacheloroppgaven min *

Ja

Er bacheloroppgaven skrevet som del av et større forskningsprosjekt ved HVL? *

Nei

Er bacheloroppgaven skrevet ved bedrift/virksomhet i næringsliv eller offentlig sektor? *

Nei